

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів та кредиту
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет
Кафедра фінансів та кредиту
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ (м. Київ)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ» (Росія)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ
ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ
В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

2 березня 2012 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2012

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
ТЗЗ

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
О. О. Мороз, доктор економічних наук, професор.

ТЗЗ Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 407 с.

ISBN 978-966-641-453-6

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 2 березня 2012 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-966-641-453-6

© Вінницький національний
технічний університет, 2012

Журко Т. О., Швець О. Б. Виклики глобалізації для національної економіки.....	166
Зарічна Н. З. Фінансовий кластер як засіб сталого розвитку кластерних ініціатив в Україні...	169
Кобушко І. М. Трансформаційні процеси в розвитку вітчизняного інвестиційного ринку.....	171
Круковська Л. М. Цінове прогнозування в аспекті ринкових перетворень: принципи та вибір методів.....	173
Круць А. В. Банківська система України в умовах ринкових перетворень: наслідки кризи та перспективи розвитку.....	176
Кулик І. М., Скибчук О. І. Проблеми та перспективи розвитку іпотечного кредитування в Україні.....	179
Кураташвили Анзор А. Критерии эффективного управления финансовыми процессами в условиях социально ориентированной рыночной экономики.....	183
Лимаренко В. А. Аналіз формування іпотечного кредитного портфеля.....	186
Мацук З. А. Роль фіскального федералізму в системі бюджетного регулювання в Україні.....	189
Масюк Ю. В., Шевцова О. А. Особливості руху фінансових ресурсів аграрних підприємств Дніпропетровської області.....	192
Мороз О. В., Штанько О. С., Сташко, І. В. Основні тенденції і перспективи розвитку сільського господарства Вінницької області.....	194
Мороз О. О., Семцов В. М. Оцінка сучасного стану агропромислового комплексу Вінницької області.....	197
Плопан Г. В., Святенко Ю. М. Проблеми розвитку фінансової сфери економіки України	201
Стасюк Н.Л., Коцюба І. Г. Скасування мораторію на продаж землі: загрози та перспективи..	203
Ціхановська О. М. Перспективи створення соціальних кластерів у Вінницькій області.....	206
Шаблиста Л. М. Проблемні питання фінансів підприємств реального сектора економіки у трансформаційний період.....	208
СЕКЦІЯ 4	
МІСЦЕ ТА РОЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ	
Безштанько Д. В. Стрес-тестування в системі управління операційним ризиком банку.....	211
Белінська С. О. Управління якістю при виробництві швидкозаморожених плодоовочевих продуктів як фактор досягнення продовольчої безпеки держави.....	213
Єпіфанова І. Ю., Мамадалієв Р. К. Ризик та невизначеність в діяльності підприємств.....	215
Єпіфанова І. Ю., Щетинін З. Ю. Управління капіталом підприємств в сучасних умовах.....	218
Зянько В. В., Лі Сює. Удосконалення обліку доходів підприємств в умовах нової податкової політики.....	219
Зянько В. В., Цзін Цзін. Роль управління в підвищенні ефективності використання основних засобів підприємства.....	221
Кафлевська С. Г. Становлення і розвиток соціально-трудових відносин в аграрних підприємствах.....	223
Коніщева Н. Й. Маркетингові інструменти антикризового управління розвитком туристичних підприємств.....	225
Косицький К. В. Особливості управління функціонуванням та розвитком промислових холдингів.....	229
Красівська А. С. Стратегічний менеджмент як важлива складова ефективного інноваційного розвитку сучасних санаторно-курортних підприємств.....	232
Краус К.М. Значення й особливості управління маркетингом малих торговельних підприємств.....	235
Ратушняк О. Г. Формування системи енергетичного менеджменту в житловому будівництві.....	237
Роїк О. М., Азарова А. О., Антонюк О. В. Математична модель оцінювання рівня використання стратегічного потенціалу підприємства.....	239
Ткачук Л. М. Історичні етапи становлення та сучасні тенденції розвитку управління якістю..	242
Уланов В. Л. Управление по целям и современные концепции систем управленческих показателей.....	244
Ульянова О. Ю. Институциональные изменения в посткризисной инвестиционной системе..	249
Фурик В.Г., Деренько О.А. Моніторинг і контролінг : суть і можливості використання в системі малого та середнього бізнесу.....	251
Якимчук К. Д. Нейромаркетинг: розвиток і вплив на формування попиту.....	234

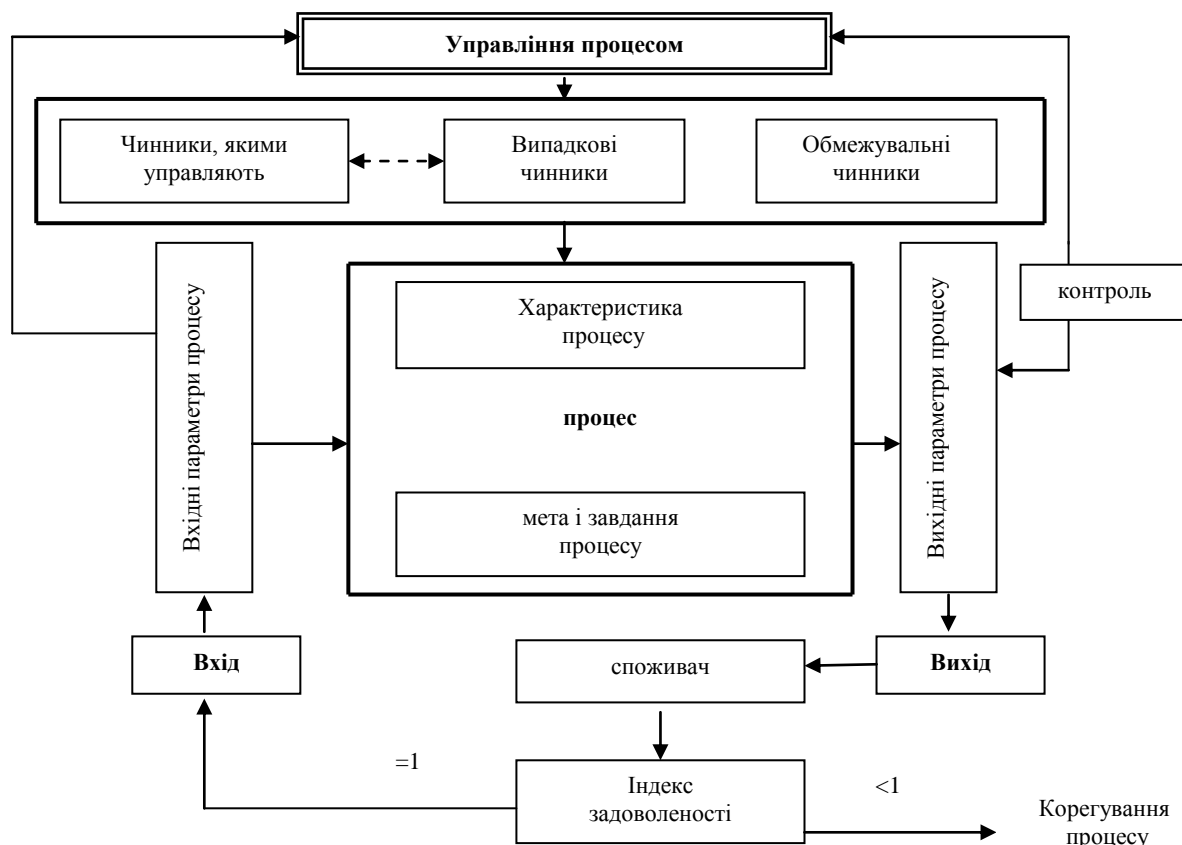

Рис. 2. Закрита модель процесу

Література

1. Орлова Н. Я. Заморожені плодовоовочеві продукти: проблеми формування асортименту та якості : [монографія] / Н. Орлова, С. Белінська. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005 – 336 с.
2. Иванченко В. И. Перспективы хранения плодовоовощного сырья методом низкотемпературного замораживания [Електронний ресурс] / В. И. Иванченко // Вопросы развития Крыма. – Вып. 8. – Режим доступа до журн.: http://www.ccssu.crimea.ua/crimea/ac/8/1_8.html.
3. Павлюк Р. Ю. Вплив високих швидкостей заморожування та сублімаційного сушіння на вегетативні форми мікроорганізмів ягід / Р. Ю. Павлюк, В. В. Яницький, Т. В. Крячко // Сучасні проблеми холодильної техніки та технології : зб. наук. пр. – Одеса, ОДАХ. – 2007. – С. 111.
4. Алмаши Э. Быстрое замораживание пищевых продуктов / Алмаши Э., Эрдели Л., Шарой Т.; пер. с венгерского О. А. Воронова. — М.: Легкая и пищевая пром-сть, 1981. — 408 с.
5. Грубы Я. Производство замороженных продуктов / Я. Грубы ; [пер. с чешского И. Ф. Бугаенко] – М.: Агропромиздат, 1990. – 336с.

УДК 338.5

Спіфанова Ірина Юріївна,
к.е.н., старший викладач;

Мамадалієв Руслан Камалдінович, магістрант,
Вінницький національний технічний університет

РИЗИК ТА НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто економічну сутність ризику та невизначеності, показано необхідність їх постійного аналізу та зниження для забезпечення ефективної діяльності підприємств

Ключові слова: ризик, невизначеність, ефективність діяльності

Підприємництво нерозривно пов'язано із ризиками, які властиві всім без виключення сферам діяльності фірми: виробничій, маркетинговій, фінансовій тощо. Властива підприємству ризикованість ще більш посилилася в сучасних умовах в зв'язку з різким загостренням конкурентної

боротьби. За таких умов надзвичайно актуальним для вітчизняних компаній стає оволодіння ефективними методами управління ризиками. Зарубіжна практика свідчить про те, що керівництво успішних і динамічно зростаючих компаній достатньо широко застосовує управління ризиками як в окремих функціональних сферах бізнесу компанії (функціональний ризик-менеджмент): виробництво, фінанси, кадри і т.п.: – так і в рамках всієї компанії в цілому (стратегічний, комплексний, інтегральний ризик-менеджмент).

Питання, пов'язані із ризиком та невизначеністю розглядаються такими вченими як Найт Ф.Х., Черкасов В.В., Ільяшенко С.Н., Машина Н. І., Івченко І. Лук'янова В.В., Головач Т.В.

Метою даної статті є визначення місця невизначеності та ризику в діяльності підприємств.

Ризик як елемент господарського рішення є характеристикою діяльності будь-якого суб'єкта ринкових відносин, що відображає невизначеність її результату і можливі несприятливі (або сприятливі) наслідки в разі неуспіху (або успіху).

Ризик має місце лише там, де може бути, як мінімум, два сценарії розвитку подій, відповідно два і більше можливих альтернативних результати. У ситуації, коли можливий тільки один результат, незалежно від того, йдеться про втрати чи про придбання, ризику немає, оскільки альтернатив немає.

Наприклад, якщо точно відомо, що при прийнятті певного єдино можливого в конкретній ситуації рішення підприємство зазнає збитків, то ризик у цьому випадку відсутній, оскільки прийнятих альтернативних рішень просто немає.

Умовою прийняття раціональних рішень є володіння повною інформацією про предмет рішення і його наслідки. Однак інформація, як і інші економічні ресурси, практично завжди обмежена, тому більшість рішень приймається в умовах неповної, неточної чи суперечливої інформації, тобто в умовах невизначеності. Тим більше системні кризові явища, які виникли в економіці України ще більше підсилюють ступінь невизначеності зовнішнього середовища.

Поняття невизначеності характеризує ситуацію, в якій повністю або частково відсутня достовірна інформація про стан внутрішнього або зовнішнього середовища. Ф. Найт під невизначеністю розуміє недостатню обізнаність і необхідність діяти, спираючись на власну думку, а не на знання [1]. В.В. Черкасов трактує невизначеність як постійну мінливість умов, швидку і гнучку переорієнтацію виробництва, дії конкурентів, зміни ринку і т. п. [2, с. 11].

Під невизначеністю за Ільяшенко С.Н. слід розуміти неможливість оцінки майбутнього розвитку подій, як з погляду імовірності їх реалізації, так і з погляду масштабів і виду їхнього прояву [3]. Відповідно до даного визначення невизначеність – це те, що не піддається оцінці, тому доцільно вести мову про неповну визначеність.

Американські дослідники К. Койн і С. Субраманіам виділяють чотири рівні невизначеності [4]: висока визначеність – досить ясна перспектива, для якої характерний єдиний прогноз достатній для визначення стратегії; другий рівень невизначеності – декілька дискретних альтернативних варіантів, які визначають майбутнє; третій рівень – широкий діапазон можливих варіантів майбутнього; четвертий рівень невизначеності – повна невизначеність, відсутня база для прогнозування майбутнього. На цьому рівні різні параметри невизначеності взаємодіють, створюючи середовище, в якому неможливо будувати прогнози. Перший та другий рівні невизначеності, тобто умови повної визначеності і абсолютної невизначеності, практично не зустрічаються.

Найчастіше підприємствам приходится працювати в умовах другого рівня невизначеності, коли відомі всі варіанти майбутнього, що характерно для ситуації ризику або третього рівня невизначеності, коли неможливо визначити повний спектр сценаріїв і відповідної вірогідності їх настання.

На сьогодні немає однозначного визначення категорії «ризик», не заважаючи на те, що дана категорія зустрічається в багатьох гуманітарних та природничих науках, при цьому кожна з них має власні цілі та методи дослідження ризику. Це пояснюється, зокрема, багатосторонністю цього явища, практично повним ігноруванням його нашим господарським законодавством в реальній економічній практиці і управлінській діяльності. Крім того, ризик – це складне явище, що має безліч незбіжних, а іноді протилежних реальних основ.

Розглянемо ряд визначень ризику, що даються вітчизняними і зарубіжними авторами з різних сфер науки:

Ризик – потенційна, чисельно вимірنا можливість втрати [6].

Ризик – це вартісний вираз втрат вірогідної події [7].

Ризик – шанс несприятливого результату, небезпека, загроза втрат і пошкоджень [8].

Ризик відображає міру відхилення від цілей, від очікуваного результату, міру невдачі з урахуванням впливу керованих і некерованих чинників, прямих і зворотних зв'язків відносно об'єкта

управління, а також ставлення до ризику суб'єктів господарювання (суб'єктів ризику).

Виходячи з цього, економічний ризик на підприємстві – це властивість підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників переходити зі стану нормального функціонування у непередбачений стан, тобто у стан функціонування – гірший, ніж планувався, за якого виникає ймовірність втрати підприємством частини своїх активів, недоотримання доходів або виникнення додаткових витрат внаслідок здійснення діяльності.

Особливості економічного аспекту ризику пов'язані з тим, що незважаючи на очікуваний фінансовий прибуток, ризик ототожнюється з можливими матеріальними втратами, що викликаний реалізацією обраного господарського, організаційного чи технічного рішення, та/чи впливом навколишнього середовища, включаючи зміни ринкових умов, форс-мажорні обставини тощо.

Важливо не просто боятися ризиків, а вчасно аналізувати причини небажаного розвитку подій, враховувати попередній негативний досвід, постійно коригувати систему оперативних господарських операцій з позиції максимізації результату. Причини виникнення фінансових ризиків різноманітні й можуть виникати спонтанно в процесі діяльності підприємства та поділяють на зовнішні та внутрішні. До основних зовнішніх причин формування фінансових ризиків можна віднести такі [9]:

- слабка і нестабільна економіка країни;
- економічна криза;
- інфляція;
- неефективне державне регулювання банківської облікової ставки;
- підвищення рівня конкурентної боротьби;
- зниження цін на світовому ринку;
- політичні чинники тощо.

Усі ці причини мають зовнішнє, щодо підприємства, походження і тому, їх підприємство контролювати не може.

До внутрішніх причин формування фінансових ризиків можна віднести: - підвищення витрат на підприємстві;

- незадовільну фінансову політику підприємства;
- неефективне управління витратами;
- доходами і фінансовими результатами.

Вчасне виявлення економічних ризиків допомагає ідентифікувати більшість небезпек, але, зазвичай, через певний час виникають нові. Оперативність реагування на них залежить від якості інформаційного забезпечення, до структури якого потрібно залучати дві підсистеми:

- збір загальної поточної інформації про стан об'єкта антиризикового управління;
- отримання вихідної інформації про ризикові ситуації, які виникли.

Таким чином, одним із основних завдань управління ризиками є розроблення програми управління ризиками, яка є основним документом дії усіх структурних підрозділів підприємства для запобігання настанню небажаної події, мінімізації збитку після виникнення такої небажаної події.

Література

1. Найт Ф.Х. Риск, неопределенность и прибыль / Ф.Х. Найт. – М.: Дело, 2003. – 358 с.
2. Черкасов В.В. Проблемы риска в управленческой деятельности. Монография / В.В. Черкасов. – М.: «Рефл-бук», 1999. – 288 с.
3. Ильяшенко С.Н. Финансовый риск и методы его измерения: учебное пособие / С.Н. Ильяшенко. – Суммы: ВВП «Мрія-1» ЛТД, 1996. – 102 с.
4. Управление в условиях неопределенности: Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 213 с.
5. Финансовый менеджмент / Под ред. Г. Б. Поляка. – М.: Финансы, Юнити, 1997 – 518 с.
6. Черкасов В. В. Проблемы риска в управленческой деятельности: моногр. – М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 1999. – 288 с.
7. Машина Н. І. Економічний ризик: методи його вимірювання: навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 188 с.
8. Івченко І. Ю. Економічні ризики: навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 304 с.
9. Партин Г.О. Фінансові ризики підприємства та методи їх нейтралізації/ Г.О. Партин, О.А. Бурба //Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.9 – С. 215-220.

Наукове видання

**Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах
ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної
конференції**

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2012 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 4,99
Наклад 200 прим. Зам. № 2012-020

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009